

GGD
Amsterdam

Gezondheid en leefomgeving in Amstelland

Resultaten Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020

2020

Veel factoren in onze leefomgeving hebben invloed op de gezondheid. De gemeenten hebben een rol bij het zorgen voor een gezonde leefomgeving en daarom is gezondheid steeds vaker een onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. In deze rapportage leest u hoe inwoners van Amstelland zelf hun leefomgeving beoordelen. Zijn zij tevreden over het groen in de buurt en het aanbod van sportvoorzieningen? Hoeveel inwoners hebben te maken met geluids- en geurhinder? De cijfers zijn afkomstig uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 (GM V&O 2020).

Kernpunten

- Over het algemeen zijn de inwoners van Amstelland tevreden over hun woonomgeving; 90% tot 95% geeft hun woning, woonomgeving en groen in de buurt een voldoende rapportcijfer.
- Vier op tien bewoners van Amstelland ervaren thuis ernstige geluidshinder.
- Vliegverkeer veroorzaakt verreweg de meeste geluidshinder in Amstelland.
- Bij één op de acht inwoners van Amstelland wordt door vliegverkeer de slaap verstoord.
- De meeste geurhinder in Amstelland komt door rook van sigaretten en/of joints, 8% van de bewoners van 18 t/m 64 jaar ervaart thuis hiervan ernstige hinder.
- 17% van de 18- t/m 64-jarige bewoners in Amstelland gaf aan vocht- en schimmelplekken te hebben in de woon- en/of slaapkamer.

Inhoudsopgave

1. Tevredenheid woonomgeving	3
2. Geluidshinder	5
3. Vocht en schimmel in woningen	8
4. Geurhinder	9

Wat is de Gezondheidsmonitor?

De Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen is de vierjaarlijkse gezondheidsenquête van de GGD Amsterdam onder zelfstandig wonende inwoners van 18 jaar en ouder. De GGD en de gemeenten gebruiken de gegevens uit de monitor bij het opstellen van gemeentelijk gezondheidsbeleid. De GM V&O 2020 bestond uit een schriftelijke enquête via de post en het internet. De steekproef werd getrokken uit het bevolkingsregister. Er deden 8.247 inwoners uit de regio Amstelland (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn) mee aan het onderzoek (respons: 40%). De gegevens zijn gewogen naar de bevolkingsopbouw. Verschillen tussen groepen en trends zijn statistisch getoetst. Alle GGD'en voerden de Gezondheidsmonitor 2020 hetzelfde uit. Daardoor zijn er voor veel thema's nationale cijfers beschikbaar.

1. Tevredenheid woonomgeving

Meeste bewoners in Amstelland tevreden over woning en woonomgeving

Over het algemeen zijn bewoners uit de Amstelland gemeenten tevreden over de eigen woning, de woonomgeving en voorzieningen in de omgeving en geven hieraan een voldoende rapportcijfer (6 of hoger) (tabel 1.1).

De tevredenheid over de eigen woning,

het groen in de buurt en sportvoorzieningen in de buurt is afgenomen vergeleken met de resultaten uit de vorige gezondheidsmonitor in 2016. De tevredenheid over de woning is gedaald met 2% en de tevredenheid over de sportvoorzieningen is gedaald met 4%.

Tabel 1.1

Percentage bewoners van 18 jaar en ouder dat een voldoende rapportcijfer geeft voor hun woning of woonomgeving in Amstelland in 2016 en 2020

	2016	2020	
tevredenheid woning	95	93	*
tevredenheid woonomgeving	93	93	
tevredenheid groen in buurt	93	92	*
tevredenheid fiets/wandelmogelijkheden buurt	96	95	
tevredenheid sportvoorzieningen buurt	94	90	*

*significant verschil ($p < 0,05$)

Tabel 1.2

Percentage inwoners in Amstelland van 18 jaar en ouder dat een voldoende rapportcijfer geeft voor hun woning of woonomgeving naar gemeente

	Aalsmeer	Amstelveen	Diemen	Ouder-Amstel	Uithoorn
tevredenheid woning	94	92	92	95	93
tevredenheid woonomgeving	94	93	92	95	93
tevredenheid groen in buurt	86	94	89	93	91
tevredenheid fiets/wandelmogelijkheden buurt	91	96	94	95	94
tevredenheid sportvoorzieningen buurt	92	91	87	84	92

ongunstiger dan in de rest van de regio

gunstiger dan in de rest van de regio

Bewoners in Amstelveen meest tevreden over groen en fiets- en wandelmogelijkheden in de buurt

Ouder-Amstel scoort het hoogst op tevredenheid over de woonomgeving, maar verschilt niet significant van de andere gemeenten. Op het gebied van tevredenheid over groen scoren Aalsmeer en Diemen lager dan gemiddeld in de rest van de regio. Amstelveners zijn het meest tevreden over het groen in de buurt en ook zijn zij het meest tevreden over fiets- en wandelmogelijkheden. Bewoners uit Aalsmeer zijn minder tevreden over

fiets- en wandelmogelijkheden vergeleken met de rest van de regio. Aalsmeerders zijn daarentegen, net als Uithoorn, het meest tevreden over sportvoorzieningen in de buurt.

Over de sportvoorzieningen zijn bewoners uit Diemen en Ouder-Amstel het minst tevreden. Het laagst scoort Ouder-Amstel met een tevredenheid van 84%.

Bewoners in Legmeer meest tevreden over sportvoorzieningen in de buurt

Binnen gemeenten, m.u.v. Amstelveen, zijn er verschillen tussen wijken. Figuur 1.1 en 1.2 tonen de verschillen tussen wijken over tevredenheid met groen in de buurt en sportvoorzieningen.

In Aalsmeer zijn bewoners uit Kudelstaart en Kalslagen het meest tevreden over de sportvoorzieningen in de buurt.

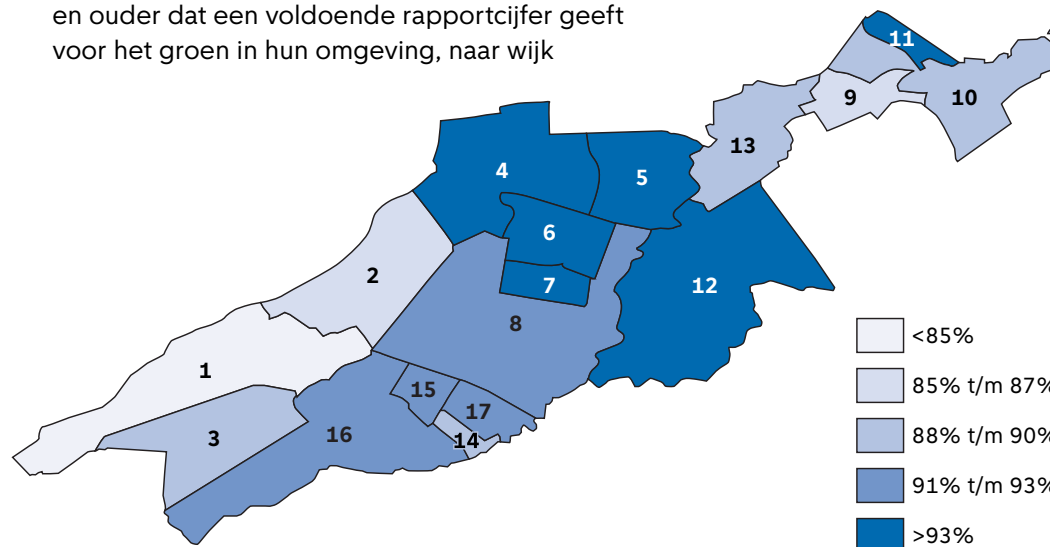
In Diemen zijn de bewoners uit Diemen-Zuid minder tevreden met het groen en de sportvoorzieningen in de buurt vergeleken met Diemen-Centrum en Noord.

Binnen Ouder-Amstel zijn de bewoners uit Ouderkerk aan de Amstel meer tevreden over het groen en de sportvoorzieningen in de buurt, dan in Duivendrecht.

In Uithoorn zijn bewoners uit Dorpscentrum/Thamerdal het minst tevreden over het groen en sportvoorzieningen in de buurt. De wijk Legmeer scoort het hoogst van alle wijken in de regio Amstelland op tevredenheid over sportvoorzieningen in de buurt.

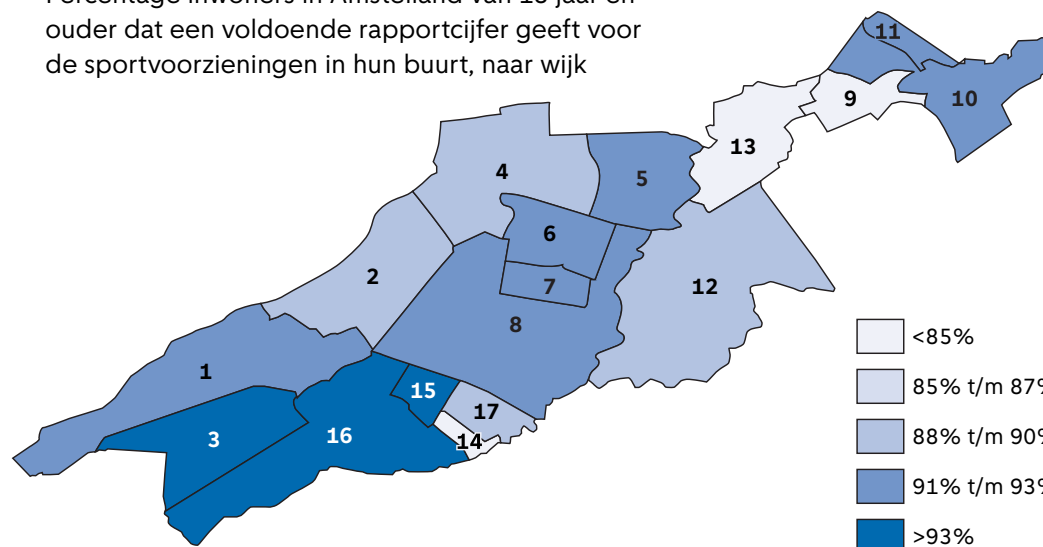
Figuur 1.1

Percentage inwoners in Amstelland van 18 jaar en ouder dat een voldoende rapportcijfer geeft voor het groen in hun omgeving, naar wijk

Figuur 1.2

Percentage inwoners in Amstelland van 18 jaar en ouder dat een voldoende rapportcijfer geeft voor de sportvoorzieningen in hun buurt, naar wijk

Wijken	
1.	Aalsmeer
2.	Oosteinde
3.	Kudelstraat en Kalslagen
4.	Amstelveen Noord-West
5.	Amstelveen Noord-Oost
6.	Keizer Karelpark/Groenelaan
7.	Waardhuizen/Middenhoven
8.	Amstelveen Zuid-West
9.	Diemen-Zuid
10.	Diemen-Centrum
11.	Diemen-Noord
12.	Ouderkerk aan de Amstel
13.	Duivendrecht
14.	Dorpscentrum/ Thamerdal
15.	Legmeer
16.	Meerwijk / de Kwakel
17.	Zijdelwaard/bedrijventerrein/ Europarei

2. Geluidshinder

Geluidshinder is slecht voor de gezondheid

Te veel omgevingslawaai kan leiden tot geluidshinder en verstoring van de slaap. Ernstige of langdurige geluidshinder kan leiden tot stress, onvoldoende rust en andere psychische klachten, waardoor een verhoogd risico op hart- en vaatziekten kan ontstaan.

In de gezondheidsmonitor is voor meerdere bronnen nagevraagd of mensen daar thuis hinder van ervaren en om aan deze hinder een cijfer toe te kennen van 1 tot 10. Van ernstige hinder is sprake als mensen een score van 8 of hoger aangaven.

Meer ernstige geluidshinder in Aalsmeer en Uithoorn vergeleken met de rest van de regio

In de regio Amstelland ervaart 42% van de volwassenen (18 t/m 64 jaar) thuis ernstige geluidshinder. In de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn ervaren inwoners gemiddeld meer

ernstige geluidshinder dan in de rest van de regio. In de gemeenten Diemen en Ouder-Amstel is de hinder lager dan in de rest van de regio.

Vooraf geluidshinder door vliegverkeer

Vliegverkeer veroorzaakt verreweg de meeste geluidshinder in deze regio (tabel 2.2); één op de vier inwoners wordt hierdoor thuis ernstig gehinderd. Andere belangrijke bronnen van ernstige geluidshinder zijn motoren, brommers/scooters, bouw- en slooplawaai en burens. Het percentage ernstige geluidshinder vanwege vliegverkeer is het hoogst in Aalsmeer en Uithoorn (figuur 2.1). Het percentage

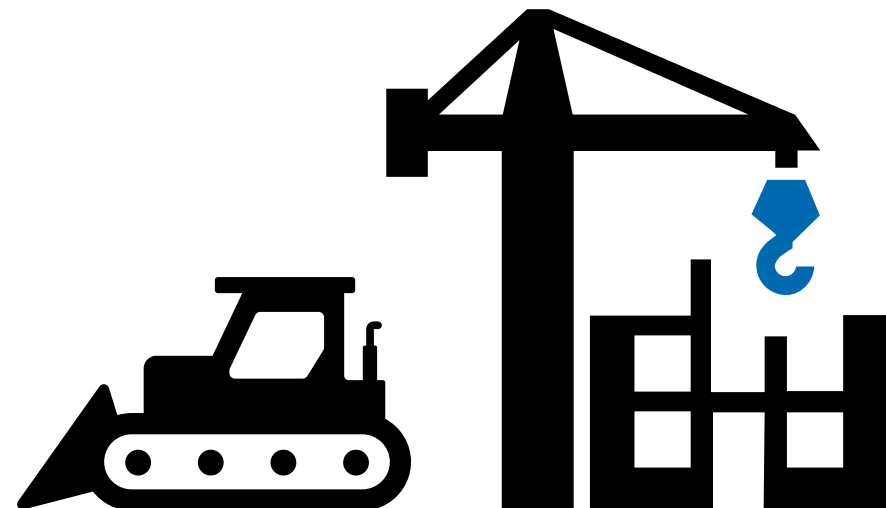
ernstige hinder vanwege vliegverkeer is een stuk lager in de gemeente Diemen. In Aalsmeer is het percentage ernstige hinder vanwege grondactiviteiten Schiphol het hoogst (tabel 2.2). Bewoners in Amstelveen en Diemen hebben relatief vaker last van bouw- en slooplawaai vergeleken met de andere Amstelland gemeenten. De bewoners van Ouder-Amstel hebben meer hinder van wegverkeer (>50 km/u).

Tabel 2.1

Percentage inwoners van 18 t/m 64 jaar in Amstelland dat thuis ernstige geluidshinder ervaart

Regio Amstelland	42%
1 Aalsmeer	52%
2 Amstelveen	41%
3 Diemen	34%
4 Ouder-Amstel	35%
5 Uithoorn	47%

 ongunstiger dan in de rest van de regio
 gunstiger dan in de rest van de regio

Tabel 2.2

Percentage inwoners van Amstelland met ernstige geluidshinder thuis per geluidsbron naar gemeente

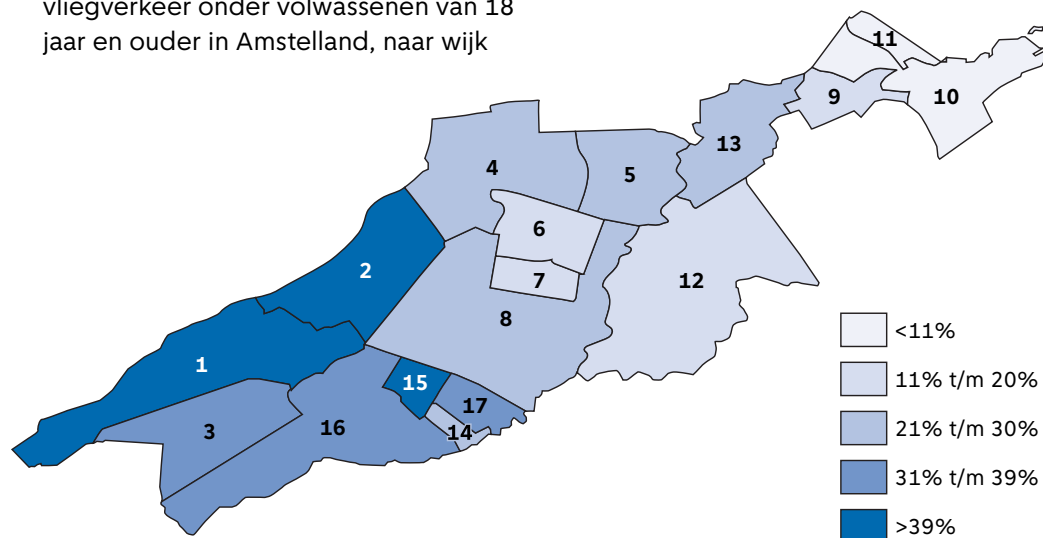
	Wegverkeer > 50 km/u	Wegverkeer < 50km/u	Treinverkeer	Vliegverkeer	Schiphol	Brommers / scooters	Motoren	Buren	Bedrijven / industrie	(ver)bouwen, slopen, graven
Leeftijdsgroep	18+	18+	18+	18+	18+	18 t/m 64	18 t/m 64	18 t/m 64	18 t/m 64	18 t/m 64
Totaal	6	7	1	24	8	10	10	9	2	9
Aalsmeer	4	9	#	41	17	10	10	9	2	4
Amstelveen	6	6	0	21	9	10	10	10	2	11
Diemen	5	7	3	9	2	9	10	11	2	14
Ouder-Amstel	10	7	2	16	3	9	14	6	1	6
Uithoorn	5	8	1	35	7	10	11	8	2	7

■ ongunstiger dan in de rest van de regio
■ gunstiger dan in de rest van de regio

aantal te klein om te presenteren

Figuur 2.1

Kaart van ernstige geluidshinder thuis door vliegverkeer onder volwassenen van 18 jaar en ouder in Amstelland, naar wijk

Wijken	
1. Aalsmeer	10. Diemen-Centrum
2. Oosteinde	11. Diemen-Noord
3. Kudelstraat en Kalslagen	12. Ouderkerk aan de Amstel
4. Amstelveen Noord-West	13. Duivendrecht
5. Amstelveen Noord-Oost	14. Dorpscentrum/ Thamerdal
6. Keizer Karelpark/Groenelaan	15. Legmeer
7. Waardhuizen/Middenhoven	16. Meerwijk/de Kwakel
8. Amstelveen Zuid-West	17. Zijdelwaard/bedrijventerrein/Europarei
9. Diemen-Zuid	

Ernstige hinder van wegverkeer, buren en bouw- en slooplawaai zijn toegenomen na 2016

Om een vergelijking te kunnen maken met de landelijke cijfers en met 2016, zijn de hinderpercentages berekend voor de leeftijdsgroep 18 t/m 64 jaar (figuur 2.2). Bij 18- t/m 64-jarigen is de ernstige hinder vanwege wegverkeer (>50 km/h), bouw- en slooplawaai en buren toegenomen vergeleken met de vorige gezondheidsmonitor in 2016. Ernstige hinder vanwege

vliegtuigverkeer komt bij 18- t/m 64-jarigen in Amstelland vaker voor dan gemiddeld in de rest van Nederland. Dit geldt ook voor geluid van buren en wegverkeer. Ernstige hinder door treinverkeer komt in de regio juist minder vaak voor dan in de rest van Nederland.

Vliegverkeer veroorzaakt slaapverstoring bij 13% van de bewoners in Amstelland

In de gezondheidsmonitor is voor meerdere bronnen nagevraagd of mensen daar thuis slaapverstoring door ervaren en om aan deze slaapverstoring een cijfer toe te kennen van 1 tot 10. Van ernstige slaapverstoring is sprake als mensen een score van 8 of hoger aangaven. Geluid van vliegverkeer veroorzaakt de meeste slaapverstoring in alle Amstelland gemeenten, waar Aalsmeer en Uithoorn weer de hoogste

percentages vertonen (figuur 2.3). In Diemen is dit opnieuw een stuk lager. Grondactiviteit op Schiphol veroorzaakt meer slaapverstoring in Aalsmeer dan in de andere gemeenten. Slaapverstoring vanwege wegverkeer is het hoogst in Ouder-Amstel. Treinverkeer veroorzaakt in Diemen gemiddeld vaker slaapverstoring bij volwassenen dan in de andere Amstelland gemeenten.

Wat was de invloed van de coronacrisis op geluidshinder van vliegverkeer?

De vragenlijst voor deze Gezondheidsmonitor is ingevuld najaar 2021 tijdens de coronacrisis; een periode waarin minder gevlogen werd. Toch zagen we tussen 2016 en 2020 geen afname van het aantal inwoners met ernstige geluidshinder door vliegverkeer. Dit komt mogelijk doordat in de vraag heel specifiek naar hinder in de afgelopen 12 maanden werd gevraagd.

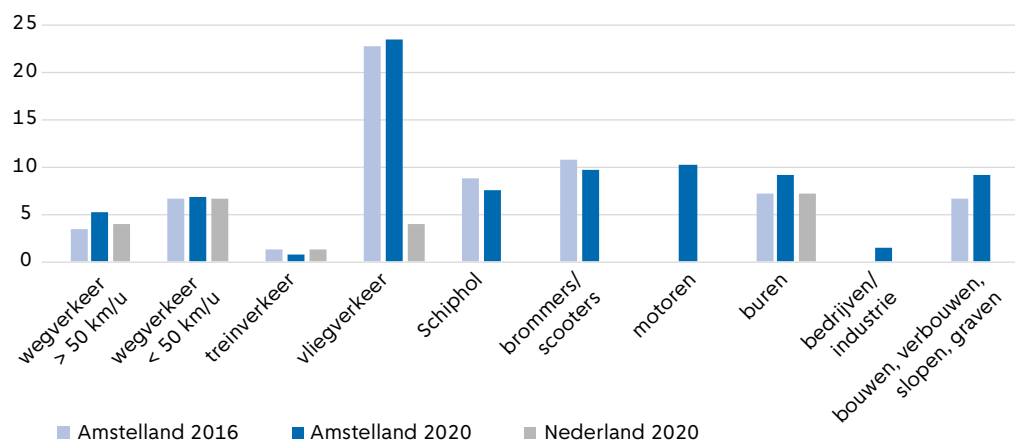
In de vragenlijst was echter ook een vraag

opgenomen of mensen in vergelijking met de periode vóór de coronacrisis meer of minder last hadden van geluidshinder door vliegtuigen. 43% van de volwassenen in Amstelland gaf najaar 2021 aan vanwege de coronacrisis minder geluidshinder te ervaren door vliegtuigen van Schiphol. De afname van de hinder in coronatijd was het grootst in gemeenten waar ook de meeste hinder van vliegverkeer bestond.

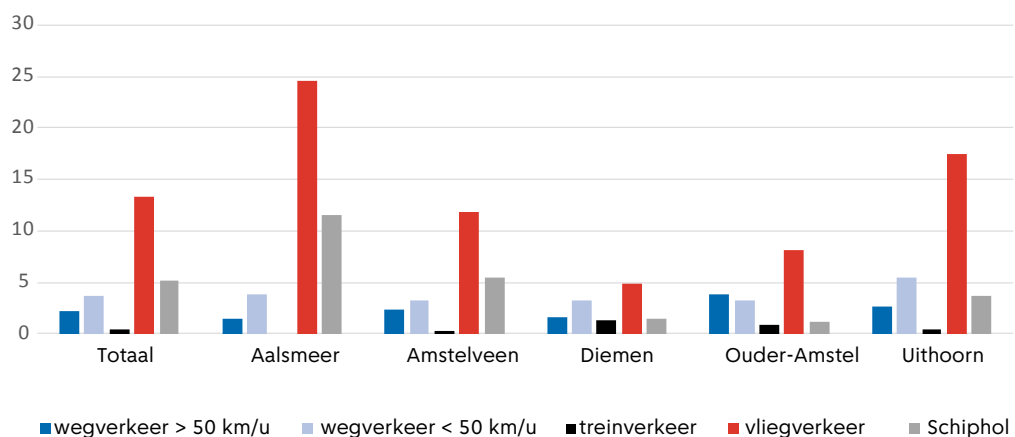
Figuur 2.2

Percentage bewoners van 18 t/m 64 jaar dat thuis ernstige geluidshinder ervaart naar geluidsbron in 2016 en 2020 in Amstelland en Nederland

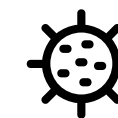
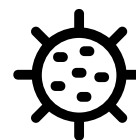

Figuur 2.3

Percentage bewoners van 18 jaar en ouder in Amstelland dat thuis ernstige slaapverstoring ervaart vanwege geluid naar geluidsbron en gemeente

3. Vocht en schimmel in woningen

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat mensen die wonen in een vochtig huis vaker last hebben van luchtwegklachten dan mensen die wonen in een droog huis. Om een beeld te krijgen van de ernst van dit probleem is in de Gezondheidsmonitor 2020 nagevraagd of mensen vocht- en/of schimmelplekken hebben in de woon- of slaapkamer.

Tabel 3.1
Percentage bewoners van 18 t/m 64 jaar in Amstelland met vocht- en/of schimmelplekken in de woon- of slaapkamer

	2020
Regio Amstelland	17%
Aalsmeer	15%
Amstelveen	17%
Diemen	18%
Ouder-Amstel	20%
Uithoorn	14%

Eén op de zes inwoners heeft vocht- en schimmelproblemen

In de Amstelland gemeenten geeft 17% van de inwoners aan vocht- en/of schimmelplekken te hebben in huis. Ter vergelijking; in Amsterdam is dat 23%. Er zijn geen grote verschillen

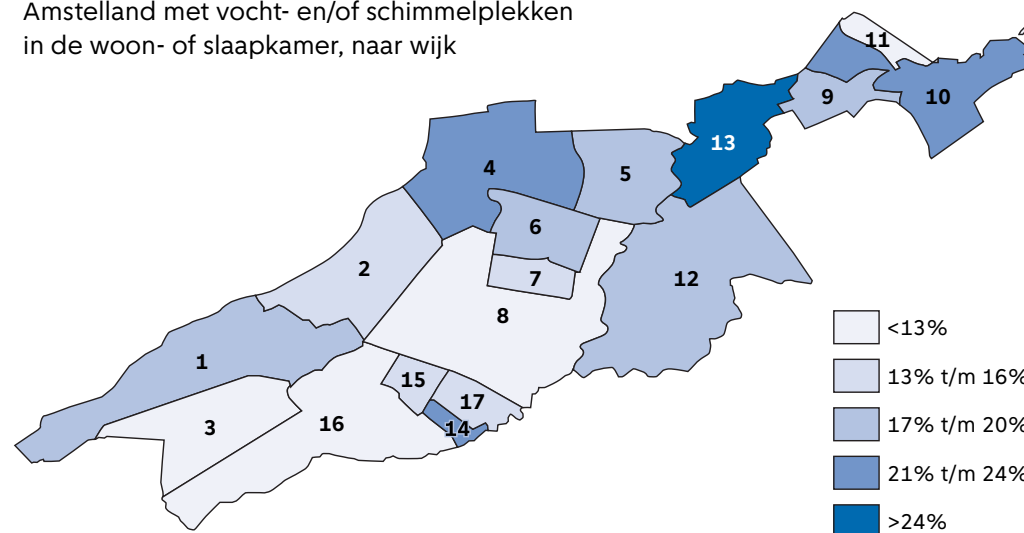
tussen de Amstelland gemeenten (tabel 3.1). Wel zijn er verschillen tussen de wijken (zie figuur 3.1); Duivendrecht scoort het minst gunstig.

In 2020 geen duidelijke samenhang met astma/COPD

In de Gezondheidsmonitor is ook nagevraagd of mensen astma of COPD hadden, en of dat door een arts was vastgesteld. Daarbij was geen verschil te zien tussen bewoners van ‘vochtige’

en bewoners van ‘droge’ woningen. In beide typen woningen was bij ongeveer 5% van de bewoners astma of COPD vastgesteld door een arts.

Figuur 3.1
Percentage bewoners van 18 t/m 64 jaar in Amstelland met vocht- en/of schimmelplekken in de woon- of slaapkamer, naar wijk

Wijken	
1. Aalsmeer	10. Diemen-Centrum
2. Oosteinde	11. Diemen-Noord
3. Kudelstraat en Kalslagen	12. Ouderkerk aan de Amstel
4. Amstelveen Noord-West	13. Duivendrecht
5. Amstelveen Noord-Oost	14. Dorpscentrum/ Thamerdal
6. Keizer Karelpark/Groenelaan	15. Legmeer
7. Waardhuizen/Middenhoven	16. Meerwijk/de Kwakel
8. Amstelveen Zuid-West	17. Zijdelwaard/bedrijventerrein/Europarei
9. Diemen-Zuid	

4. Geurhinder

Bewoners van Amstelland voelen zich soms of vaak gehinderd door bepaalde geuren. Die geuren kunnen afkomstig zijn van allerlei bronnen, zoals activiteiten van de burens, maar ook van vliegverkeer. Hinder door geur kan naast psychologische effecten ook daadwerkelijk leiden tot gezondheidsklachten. In de

1 op de 13 inwoners geurhinder van sigaretten en joints

De geurhinder van de rook van sigaretten en joints wordt het vaakst genoemd, gemiddeld heeft 8% van de ondervraagde inwoners in

Gezondheidsmonitor is nagevraagd of men thuis geurhinder ondervond van open haard/houtkachel, rook van sigaretten of joints, vliegverkeer en barbecue/vuurkorf (figuur 4.1). Van ernstige geurhinder is sprake als mensen een score van 8 of hoger aangaven.

Amstelland daar last van. Door de andere drie geurhinderbronnen is 4-5% van de inwoners gehinderd.

Meeste geurhinder van vliegtuigen in Aalsmeer

Het verschil in hinder van barbecues of vuurkorven is in geen van de gemeenten of wijken duidelijk afwijkend.

In Aalsmeer wordt de geur van vliegverkeer duidelijk als meest hinderlijk ervaren, vooral in de dorpskern Aalsmeer en in Oosteinde. In Kudelstaart is deze hinder juist lager dan gemiddeld. Ook de geur van houtkachels wordt in Oosteinde vaker genoemd als hinderlijk dan in de andere gemeenten.

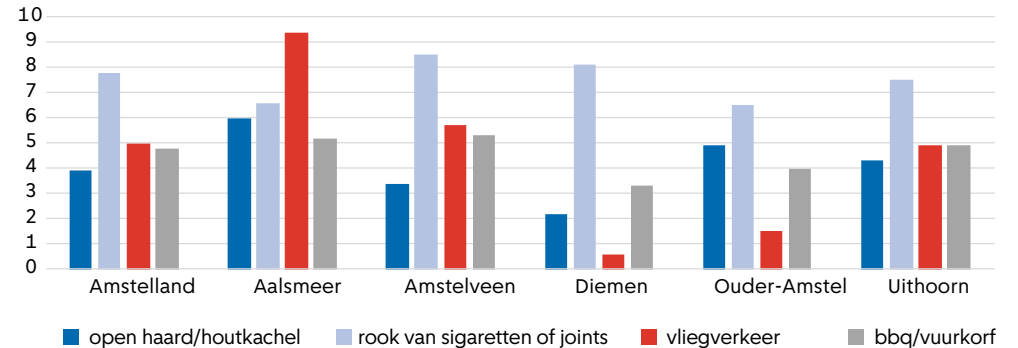
In Amstelveen valt op dat in de wijk Noord-Oost veel hinder is van rook van sigaretten en joints (figuur 4.2).

Diemen en Ouder-Amstel scoren laag op geurhinder van vliegverkeer. In Diemen lijkt weinig overlast te zijn van zowel de open haard/houtkachels als de barbecue/vuurkorf. In beide gemeenten is er geen duidelijk verschil tussen de verschillende wijken in ervaren hinder van deze geurbronnen.

In Uithoorn is in Meerwijk/de Kwakel weinig hinder van sigaretten en joints. In Dorpscentrum/Thamerdal is relatief minder hinder van de geur van vliegverkeer.

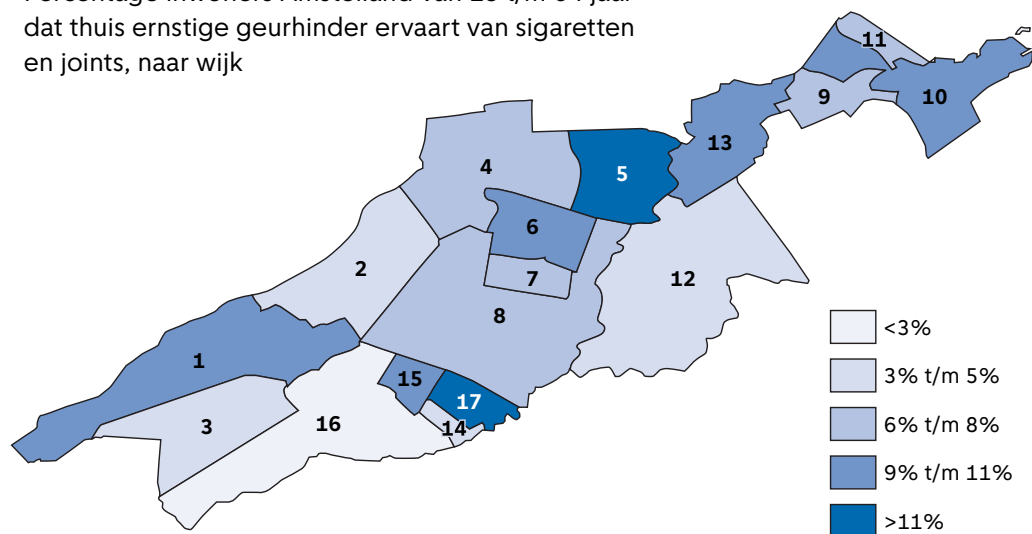
Figuur 4.1

Percentage inwoners van 18 t/m 64 jaar in Amstelland dat thuis ernstige geurhinder ervaart naar bron en gemeente

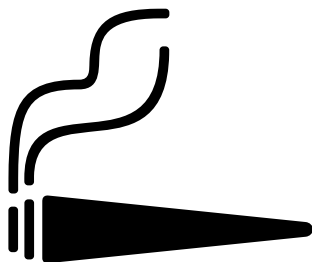

Figuur 4.1

Percentage inwoners Amstelland van 18 t/m 64 jaar dat thuis ernstige geurhinder ervaart van sigaretten en joints, naar wijk

Wijken	
1. Aalsmeer	10. Diemen-Centrum
2. Oosteinde	11. Diemen-Noord
3. Kudelstraat en Kalslagen	12. Ouderkerk aan de Amstel
4. Amstelveen Noord-West	13. Duivendrecht
5. Amstelveen Noord-Oost	14. Dorpscentrum/Thamerdal
6. Keizer Karelpark/Groenelaan	15. Legmeer
7. Waardhuizen/Middenhoven	16. Meerwijk/de Kwakel
8. Amstelveen Zuid-West	17. Zijdelwaard/bedrijventerrein/Europarei
9. Diemen-Zuid	

Colofon

Gezondheid en leefomgeving in Amstelland | Resultaten
Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020

Tekst Tobias Koster, Imke van Moorselaar, Rob van Strien, Henke Groenwold, Henriëtte Dijkshoorn, Marijn Julius, Claudia Verhagen

E-mail gezondleven@ggd.amsterdam.nl

Website ggd.amsterdam.nl

Vormgeving Vorm de Stad

Fotografie Fotobank Amsterdam